

Tot just fa un mes, una enquesta conjunta als EUA i diversos països europeus, entre ells Espanya, posava en relleu que un dels principals temors de la població d'aquests països està lligat

a les armes atòmiques i a la guerra nuclear. Aquesta sensibilització de l'opinió pública, que ja s'ha fet explícita moltes vegades amb actituds de blasme i manifestacions de protesta, des de

fa un temps ha provocat un fenomen nou: la instal·lació, per part de ciutadans particulars, de petits refugis antiatòmics unifamiliars i privats al jardí, garatge o soterrani de la casa pròpia.

A Catalunya hi ha uns cinquanta refugis antiatòmics privats

La població civil espanyola és una de les més desprotegides d'Europa

Enric Bruguera

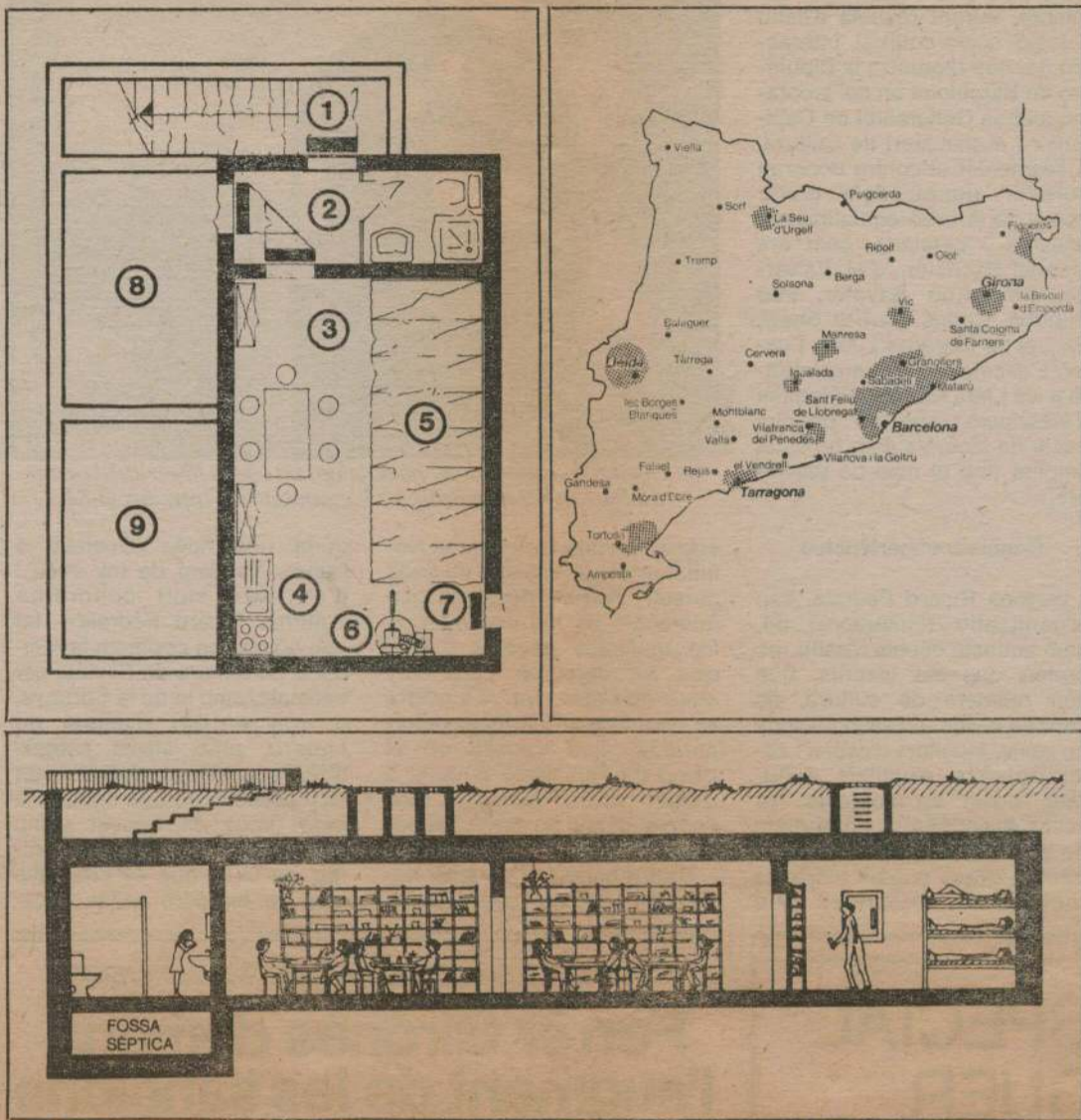
Barcelona. — Es calcula que a Catalunya hi ha actualment uns cinquanta refugis antiatòmics de propietat i ús particulars, que poden donar protecció a unes mil cinc-cents persones.

En general, tots són unifamiliars, petits (uns cinquanta metres quadrats), amb capacitat per a vint o vint-i-cinc persones, i són als jardins, soterranis o garatges dels habitatges dels seus propietaris. el nombre exacte i la seva ubicació és molt difícil de determinar perquè l'absència de control per part de l'Administració i la inexistència d'una legislació específica fan que no quedi constància d'aquestes construccions enlloc. Qualsevol particular, sense més requisit que tenir els diners, pot fer-se instal·lar un refugi a casa seva, i qualsevol empresa pot construir-lo sense cap tràmit ni control especials. La garantia que, arribat el cas, el refugi funcioni, depèn, només, del grau de responsabilitat de l'empresa constructora. Els propietaris catalans, a més, intenten que l'existència i la ubicació dels seus refugis passin com més desapercebudes millor. D'una banda, temen els problemes que tindrien si en cas d'emergència hi acudís massa gent per resguardar-se. I, per altra part, tenen por que el fet de tenir un refugi pugui interpretar-se com un signe de riquesa i atraure noves càrregues fiscals.

Una Europa protegida

A tot Europa, des de l'aparició del concepte d'escenari atòmic localitzat, els diferents Estats han tendit a investigar i promoure diversos sistemes de protecció per a la població civil. Un dels productes d'aquesta preocupació són els dos-cents milions de places en refugis antiatòmics que hi ha arreu del continent i que donen protecció al 90 per cent de la població sueca, al 95 per cent de la suïssa, al 70 per cent de la soviètica o al 50 per cent de la danesa, per posar només uns exemples.

A l'Estat espanyol encara no s'ha plantejat globalment la manera de portar a terme cap iniciativa similar, tot i que, des de les primeres vinculacions amb l'OTAN, diversos estaments militars han anat aconseguint la conveniència de posar-se al nivell d'altres països europeus, tant en la construcció de refugis per compte de l'Administració com en la reglamentació i control dels refugis privats. Deixant de banda els refugis militars i els governamentals, a l'Estat espanyol només hi ha unes cinc mil places civils protegides, corresponents majoritàriament a aquests petits refugis privats i desvinculats de l'Administració. El més gran de tots té capacitat per a quatre-cents persones i és a Talavera de la Reina, en el soterrani d'un hotel.

A dalt a la dreta, distribució territorial dels refugis existents a Catalunya, coincidint amb les zones de més població —Barcelona, Lleida, Tarragona, Vic, Manresa— i les zones de segona residència —el Maresme, el Vallès, Garraf, la Costa Brava—. A dalt a l'esquerra, reproducció del plànol d'un dels refugis ja construïts amb les seves parts més importants: 1—entrada, 2—WC i cambra de descontaminació, 3—sala general, 4—cuina, 5—llits, 6—mecanismes de filtrat d'aire, 7—sortida d'emergència, 8—grup elctrogen, 9—dipòsits d'aigua. A baix reproducció de l'alçada d'un refugi per a cent persones.

Bo, bonic i barat

A Catalunya, ara mateix construir un refugi d'uns quaranta-cinc o seixanta metres quadrats amb capacitat per a vint o vint-i-cinc persones pot costar entre tres i quatre milions de pessetes. Si en comptes de construir-lo de nou en nou, es fa quan s'aixeca una casa o s'adapta el soterrani o el garatge d'una casa ja feta, el cost afegit pot ser d'un milió i mig de pessetes. I pressupostos de refugis col·lectius per a urbanitzacions o comunitats de veïns pugen per persona al voltant de les cent mil pessetes. En aquests preus s'inclou tot: el projecte, la realització de l'obra, els mecanismes d'aïllament, pressurització i filtratge d'aire —efectius també contra armes bacteriològiques i químiques—, i tots els elements que han de permetre als ocupants subsistir sense cap ajut exterior i amb la màxima comoditat possible. El refugi també és efectiu en cas de terratremol, inundacions, incendis i fugites radioactives o de gas, i amb possibilitat d'utilització immediata en temps de pau com a rebost, aparcament, magatzem o sala de jocs.

«Un atac nuclear no és la fi del món»

E.B.

Antoni Alcahud és enginyer industrial especialitzat en reactors nuclears i ha dissenyat i construït la major part dels refugis privats existents a Catalunya.

Des de fa vuit anys l'empresa que dirigeix, ABQ Arquitectes i Enginyers, SA, és l'única de tot l'Estat que es dedica exclusivament a la construcció de refugis antiatòmics.

Pregunta. Té sentit, intentar de protegir-se individualment de l'amenaça nuclear?

Resposta. En general, es té la idea errònia que un atac nuclear significa la fi del món i que, per tant, no cal protegir-se.

L'explosió de qualsevol bomba nuclear té uns efectes d'impacte i contaminació concrets i localitzats que es coneixen perfectament. Només és qüestió d'oposar-hi la resistència i l'aïllament necessaris. Qualsevol dels refugis que hi ha a Catalunya podria resistir l'impacte d'una bomba com la d'Hiroshima a sis-cents metres, i el d'una bomba deu vegades més potent a mil dos-cents metres. I pel que fa la radioactivitat, la contaminació queda reduïda a la dècima part

Refugi dissenyat per Antoni Alcahud en fase de construcció

en set hores, en quaranta-nou hores es redueix a la centèsima part, i en catorze dies a la mil·lèsima part, és a dir que ja no hi ha pràcticament perill de contaminació i es pot sortir del refugi.

La visió apocalíptica, per tant, és una mica exagerada. Tècnicament és possible protegir-se de la catàstrofe nuclear, i els refugis tenen sentit

per això. Ara, això no vol dir que els refugis siguin la «solució». Són només un paliatiu. La solució requereix la supressió de la situació de tensió internacional que angosta la gent actualment.

P. Quin tipus de gent es fa construir refugis a Catalunya?

R. Normalment la gent pensa que això dels refugis és cosa de rics. Hi ha propietaris de re-

fugis que són multimilionaris, però jo diria que la majoria són gent de classe mitjana i classe alta: el qui té un petit negoci, el professional situat, gent que, per exemple, es fa un xalet de tius mitjà i que veu que sense gastar-se gaires diners més té la possibilitat d'instal·lar un refugi al soterrani, al jardí o al garatge. Per això la distribució territorial dels refugis que hi ha a Catalunya està bastant lligada a les zones de segona residència.

P. Hi ha garanties que, arribat el cas, el refugi funcionarà?

R. La principal garantia és que qui faci el disseny i la realització tingui les acreditacions i els coneixements necessaris. A més, hom pot fer un seguiment a arquitectes i enginyers mentre s'està construint, i unes proves finals de resistència i aïllament quan el refugi està acabat. En general, és lògica una certa desconfiança, perquè si no funciona no es tindrà possibilitat de reclamar, però és possible de preveure-ho sobre el paper. Quan es fa un pont tampoc no s'espera que caigui per a dictaminar si està ben fet o no. Això s'ha de fer sobre el projecte, i és possible de fer-ho

Els helicòpters rescaten un escalador mort i un de ferit

Barcelona.— Els helicòpters de la Generalitat van rescatar diumenge passat dos escaladors que van tenir sengles accidents al Pedraforca i a Sant Miquel del Fai. El primer servei va recollir Josep Claramunt Benítez, de trenta anys, que va patir traumatismes diversos en caure per la canal central del Pedraforca. L'altre accidentat, Antonio Sabido, de trenta-vuit anys, va caure d'una paret de més de quaranta metres i va resultar mort.

A Catalunya, hi ha gairebé dos milions de cotxes

Barcelona.— El parc de turismes a Catalunya, en acabar el 1963, es xifrava en 1.832.163 unitats, segons un estudi de Banca Catalana. Aquest nombre de cotxes significa que hi ha un turisme per cada tres catalans. Així mateix, l'any passat hi havia a Catalunya tres-centes deu mil motos, dos-cents vuitanta-tres mil camions i sis mil autobusos. El nombre total de vehicles pujava a 2.432.451 unitats.

Només 40 carrers estan retolats en català a Reus

Reus (Baix Camp).— Diverses entitats de Reus han distribuït un comunicat en què denuncien el retard amb què s'està fent la retolació en català dels carrers de la ciutat. Aquesta nota afirma que dels cinc-cents carrers i places de la població, només quaranta estan retolats en català, així mateix exigeix la retirada de les plaques en castellà i la seva substitució per altres escrites en «l'única llengua pròpia de la nació».

Interacció 84 se celebrarà del 10 al 14 de setembre

Animadors culturals de tot l'Estat es reuniran a Barcelona

Fuster i Sacristán, entre els conferenciantes que hi assistiran

P. Parellada

Barcelona.— Més de cinc-cents animadors culturals de tot l'Estat es reuniran a Barcelona, dels dies 10 al 14 de setembre, durant l'escola d'estiu d'acció socio-cultural Interacció 84, que organitza la Diputació de Barcelona en col·laboració amb la Generalitat de Catalunya i el ministeri de Cultura. A l'esmentat encontre donaran cursets alguns dels grans noms de la intel·lectualitat espanyola i catalana, com ara Manuel Sacristán, J.M. Valverde, Fernando Savater, Pep Subirós, Carlos Martínez Shaw, Miquel de Moragas i Joan Fuster. L'escola d'estiu se celebrarà a les Llars Mundet. El termini d'inscripció, que en principi havia de cloure's ahir, ha estat ampliat fins al mes de setembre.

Conèixer experiències

Segons Ricard Pedrals, cap organitzatiu d'Interacció 84, amb aquesta escola d'estiu «es pretén que els inscrits, que són regidors de cultura, de centres cívics o d'associacions de veïns, monitors d'esplai i administradors d'entitats culturals, posin en contacte les seves experiències en el marc de la temàtica concreta que es tracti, i alhora puguin rebre les indicacions teòriques que

La Diputació de Barcelona ha habilitat un edifici històric del carrer d'Elisabets per a centralitzar l'organització d'Inter-acció-84

sobre aquests temes desenvoluparan els professors de cada cursset». Pedrals desmentí que Interacció 84 fos una més de les múltiples escoles d'estiu que se celebren cada any arreu de Catalunya: «La nostra va dedicada a una gent determinada, que treballa en el camp de l'animació cultural o d'acció social, per a la qual encara ningú no havia fet res d'aquest tipus».

D'altra banda, el caràcter estatal d'aquesta convocatòria

dóna una nova dimensió a l'acte: «Ve gent de tot arreu i d'entitats molt concretes —afirmà Ricard Pedrals— fet que posarà en contacte la regidoria de cultura de Sevilla, per exemple, amb la de la Corunya, o una entitat d'esplai de Mataró, amb altres entitats d'altres pobles, i això pot ser molt profitós, perquè fins ara la gent actua en aquest camp sense unes directrius concretes; es fa el que es creu que s'ha de fer però sense saber

quins resultats s'obtiniran». La presència d'experts en els diversos camps de l'activitat socio-cultural —la cultura, la història i la comunicació— donaran el contingut teòric adient que fins ara havia mancat a aquells qui ja hi actuen.

Igualment, es veu la necessitat de donar informació tècnica, per la qual cosa se celebraran «tallers» de vídeo, informàtica i d'àudio-visuals.

Formació permanent

Interacció 84 és una experiència nova, per a la qual s'ha endegat —amb una certa provisionalitat— tota una infraestructura que ocupa una casa al carrer d'Elisabets, els organitzadors ja han considerat, però, les possibilitats de consolidació d'aquesta escola d'estiu, d'una manera que Ricard Pedrals defineix com «un centre de formació permanent». Això no obstant, tot i la bona acollida que ha tingut la iniciativa a tot l'Estat (hi ha tants inscrits de Catalunya com provinents de la resta de l'Estat) «encara és aviat per parlar de continuïtat», digué Pedrals, que afegí que «primer haurem de veure els resultats», en els quals Pedrals manifestà que té una confiança absoluta, malgrat que no hi ha experiència en aquestes activitats.

VIATGE ESPECIAL A L'ALGUER

Amb el suport de:

Cadena 13 — CIEMEN

VOL DIRECTE BARCELONA - L'ALGUER

Sortida: dia 9 de setembre.

Tornada: dia 16 de setembre.

PREU PER PERSONA:

Només avió i trasllats:	24.000 ptes.
Allotjament i esmorzar:	45.000 »
Mitja pensió:	51.000 »
Pensió completa:	55.000 »

INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS:

Viatges INTERNACIONAL EXPRESO
 Rambla de Catalunya, 11
 Tel. 302 45 08
 BARCELONA

ANUNCIS GENERALS

PROMOTOR PUBLICITAT:

El diari AVUI necessita promotor de publicitat per a fer-se càrrec de la secció de PETITS ANUNCIS.

IMPRESINDIBLE:

Experiència en la gestió d'aquest tipus de publicitat (anuncis econòmics), Català parlat i escrit. Vehicle propi.

S'OFEREIX:

Contracte mercantil. Importants ingressos per comissions. Exclusivitat de la secció. Tasca d'òptima perspectiva.

Interessats envieu curriculum i telèfon a PREMSA CATALANA SA. Ref. 1.000/8 PUBLICITAT c/ Consell de Cent 425/08009 - Barcelona.

Contractes eventuais irregulars a estrangers

Ferrer Gironès demana l'augment de les sancions

Madrid.— El senador socialista Josep Ferrer Gironès ha enviat una carta al ministre de Treball i Seguretat Social, Joaquim Almunia, demanant que les sancions que s'imposin als industrials del turisme estrangers que hi ha a la Costa Brava per contractar també estrangers sense donar-los d'alta de la Seguretat Social siguin no només ajustades al cost de la vida actual, sinó superiors al cost actual de la Seguretat Social per evitar el frau.

Ferrer Gironès explica en aquesta carta que a la Costa Brava, els mesos d'estiu els establiments regentats per estrangers incompleixen sistemàticament la normativa legal en l'ordre laboral i fiscal.

«Als establiments regentats per estrangers —diu Ferrer Gironès— és habitual que durant l'estiu es contracti personal també estranger que no té el permís de treball necessari, ni tampoc se'ls dóna d'alta de la Seguretat Social. Amb això —continua el senador— a més de tenir una plantilla totalment deseparada dels seus drets laborals, fan competència deslleial als altres establiments del ram que compleixen els requisits legals».

Segons manifestà el senador, la inspecció provincial de treball cada any fa una campanya contra aquest frau, però donada l'absolució de la llei no té cap efecte positiu.

El decret que regula l'ocupació, el règim de treball i l'establiment d'estrangers estableix que la sanció no pot excedir de

Francesc Ferrer, senador socialista per Girona

vint-i-cinc mil pessetes, amb la qual cosa els establiments prefereixen pagar la multa que no pagar la Seguretat Social dels empleats, molt més costosa. Ferrer, per demostrar el desfasament de l'import de la multa dóna xifres de l'Institut Nacional d'Estadística en el seu «Index de Preus al Consum» que diu que vint-i-cinc mil pessetes de l'any 1968 equivalen ara a cent vuitanta mil.

Ferrer demana al ministre que s'actualitzi el decret 1870/1968 que regula aquestes sancions. Tanmateix, afegeix que tot i que l'entrada a la CEE ha d'agilitar la lliure circulació de la mà d'obra, això no ha de ser obstacle per frenar i evitar aquests abusos

Reus

Poden tornar les restriccions d'aigua

Reus (Baix Camp).— Si aquests dies no milloren les condicions de les reserves d'aigua, potser n'hi haurà noves restriccions a Reus. L'alcalde de la ciutat, Anton Borrell (PSC), ja va advertir, quan va aixecar les últimes restriccions, que si el nivell dels embassaments de Riudecanyes i Siurana baixaven per sota del cinquanta per cent de la capacitat caldria tornar a pensar en la necessitat de tallar novament el subministrament.

La capacitat total dels dos pantans que preveeixen d'aigua a Reus és de 12.430.000 metres cúbics, i en aquests moments es troben en el quaranta-set per cent, és a dir, a 5.800.000 metres cúbics.

Hospital de Sant Pau

Nomenats els nous membres de la direcció

Barcelona.— La «Gasetta municipal de Barcelona» va publicar els noms dels nous membres de la junta de govern de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, que són Albert Batell Bastardas, que serà, a més a més, membre del consell d'administració del centre, i Joan Carles Mas Bassa, en substitució de Josep Marull Gou. Aquests nomenaments es van fer en conformitat amb els acords presos entre la Generalitat, l'Ajuntament i l'arquebisbat de Barcelona l'any 1978.